
ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

„Pokaždé se něčemu přiučíme, kdykoliv otevřeme knihu“

Charakteristika vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura

Kvalitní osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě je základním znakem úrovně všeobecné vzdělanosti žáků. Mateřský jazyk umožňuje žákům poznat a pochopit společensko – kulturní vývoj lidské společnosti.

Velký důraz se klade na rozvoj mluvené řeči žáků. Je nutné nenásilně zvykat žáky vyjadřovat se spisovně, pěstovat dovednost vyjadřovat se prostě, souvisle, jasně a krátce, pěstovat kulturu mluvené řeči. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí celého vzdělávacího oboru.

Vzdělávací obor **český jazyk a literatura** je propojen s *dramatickou výchovou* (literatura, sloh). Žáci mají možnost si vyzkoušet roli někoho jiného, podívat se na životní problém očima druhého člověka. Tím zažijí a pochopí city, myšlenky a názory jiných lidí a naučí se je pojmenovat. Žáky vedeme ke zjištění, že řeč a pohyb mají výborné možnosti v dorozumívání mezi lidmi.

Dále je propojen s *informačními a komunikačními technologiemi* (různé formy komunikace, získávání a zpracování informací apod.), s *hudební a výtvarnou výchovou* (lidová slovesnost, melodrama, písničkáři, ilustrace literárních děl...), na 2. stupni i s *dějepisem* (vývoj umění a literatury v různých historických obdobích).

Vzdělávání žáků v tomto vzdělávacím oboru je zaměřeno na:

rozvíjení dobré jazykové kultury v písemném i ústním projevu, správné vnímání různých druhů psaných i mluvených jazykových projevů, vhodné vyjadřování a uplatňování výsledků svého poznávání, rozvíjení přesného a logického myšlení, pochopení své role v různých komunikačních situacích, orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama, poznávání a četbu základních literárních druhů, vnímání hlavních myšlenek textu, jejich hodnocení a interpretace, rozvíjení vlastních tvořivých schopností, samostatné získávání informací a využívání různých zdrojů informací

(slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet).

Průřezová témata jsou do vzdělávacího oboru zařazena okrajově a aktuálně:

osobnostní a sociální výchova (OSV) -

mluvní cvičení, verbální a neverbální sdělení (dramatizace), rozvíjení kreativity (vlastní literární tvorba) poznávání lidí a vztahů mezi nimi prostřednictvím příběhů, dovednost zapamatovat si, komunikace v různých situacích...

výchova demokratického občana (VDO) – demokratické zásady v literárních dílech, formování volních a charakterových rysů na základě vlastní četby, formování vztahu k mateřskému jazyku a domovu a k vlasti,...

výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)– poznávání jazyka a kultury jiných zemí (beletrie, deníky, cestopisy,...)

enviromentální výchova (EV) – lidová slovesnost a příroda, člověk a příroda, příroda a dobrodružství,...

multikulturní výchova (MKV) – kulturní diference, lidské vztahy, multikulturalita, komunikace a život ve skupině,...

mediální výchova (MV) – čtení a kritické vnímání mediálních sdělení, média v každodenním životě, spolupráce se školním časopisem,...

Vzdělávací obor Český jazyk a literatura obsahuje 3 složky: **Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova.**

Český jazyk a literatura se vyučuje v každém ročníku jako samostatný předmět většinou ve třídách a v učebním plánu je mu věnována tato časová dotace:

v 1. - 5. ročníku – 8 hodin týdně

v 6. - 8.ročníku - 5 hodin týdně

v 9. ročníku - 4 hodiny týdně

Vybraní žáci se SPU na 1. stupni mají 1 hodinu týdně v rámci českého jazyka specializovanou výuku pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Speciálně pedagogická péče).

Vybraní žáci se SPU na 2. stupni mají 1 hodinu týdně nepovinný předmět specializovaný na odstraňování SPU pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Individuální péče).

Při výuce používáme takové výchovně vzdělávací strategie, které vytvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků:

1.stupeň

Kompetence k učení - učitel

- Využívá audiovizuální techniku (rádio, televize, video, CD přehrávač)
- Připravuje doplňovací mluvnické cvičení
- Plánuje a organizuje návštěvu kulturních akcí, výstav, knihoven
- Vyhledává informace v tisku a vhodně je používá při výuce
- Učí žáky kontrolovat písemný i mluvený projev, diskutuje s nimi o chybách

Kompetence k řešení problémů - učitel

- Třídí s žáky získané informace z textu
- Učí žáky kolektivní diskuzi
- Práce s chybou – vede žáky, aby sami poznali a opravili chyby
- Zadává samostatné úkoly a referáty
- Zařazuje prvky dramatické výchovy

Kompetence komunikativní - učitel

- Vytváří s dětmi komunitní kruh
- Vede žáky k dodržování pravidel diskuse, práce ve skupinách
- Dává žákům prostor na vyjádření vlastního názoru na přečtený text
- Pracuje s obrazovým materiálem
- Zadává mluvnická cvičení pro nácvik kultivovaného a souvislého projevu
- Motivuje žáky k prezentaci svých prací prostřednictvím nástěnek, školního časopisu

Kompetence sociální a personální - učitel

- Učí žáky přijímat role literárních postav
- Vytváří modelové situace, kdy žák odděluje podstatné od nepodstatného
- Zařazuje společné diskuse v malé i větší skupině, kde žáci věcně a objektivně komunikují
- Učí děti snášenlivosti a sebeúctě

Kompetence občanské - učitel

- Zprostředkovává návštěvy výstav, společenských akcí, divadel, kin.
- Učí žáky vnímat informace z veřejných sdělovacích prostředků
- Učí žáky reprezentovat své názory a výsledky práce

- Dává osobní příklad kultivovaného projevu

Kompetence pracovní - učitel

- Vede žáky k udržování pořádku a příjemného pracovního prostředí a dodržování základních hygienických návyků

Kompetence digitální – učitel

- dává žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů)
- vede žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení
- klade důraz na vyhodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů
- vede žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi
- učí žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce
- vede žáky k odlišení vlastního a cizího obsahu, k vnímání problematiky autorství

Kompetence digitální – žák

- je seznámen se základními hygienickými návyky spojenými se psaním, včetně návyků spojených s používáním digitálních technologií
- využívá digitální technologie při tvorbě vlastního sdělení
- napíše krátký e-mail o své osobě, rodině a svých zájmech
- vyplní jednoduchý elektronický formulář týkající se základních osobních údajů
- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty, včetně textů elektronických
- vyhledává základní informace v doporučených digitálních zdrojích, porovnávat informace z různých zdrojů
- vyhledá informace ve slovnících, dětských encyklopediích a v doporučených online zdrojích
- porovná informace ze dvou zdrojů
- rozhodne, které informace v textu jsou pro smysl textu podstatné a nepodstatné

2. stupeň

Kompetence k učení

Učitel

- používá vhodnou terminologii
- vede žáky k vyhledávání a třídění informací (odborná literatura, internet..)
- plánuje a organizuje návštěvu kulturních akcí, výstav, knihoven
- učí žáky kontrolovat písemný i mluvený projev, diskutuje s nimi o chybách
- sleduje při hodinách práci všech žáků, zohledňuje rozdíly v nadání a schopnostech

Žáci

- vyhledávají a třídí informace, využívají různé způsoby získávání poznatků
- propojují poznatky do širších celků
- osvojují si základní jazykové a literární pojmy, odborné termíny
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutují o nich

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zadává problematické úkoly, samostatné úkoly, referáty
- připravuje žáky na soutěže (olympiády apod.), vede je k plánování práce
- diskutuje se žáky o problémech

Žáci

- vyhledávají informace vhodné k řešení problému
- samostatně využívají získaných vědomostí a dovedností k objevování různých možností řešení
- samostatně řeší problémy a volí vhodné postupy řešení
- kriticky hodnotí výsledky své práce

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáky k porozumění různým typům textů, záznamů a obrazových materiálů
- vede žáky ke spolupráci a vzájemné komunikaci (komunitní kruh, práce ve skupinách) zadává žákům mluvní cvičení

Žáci

- kultivovaně se vyjadřují ústně i písemně
- naslouchají si navzájem
- vhodně se zapojují do diskuse a obhajují své názory
- rozumí různým typům textů a záznamů
- používají různé informační a komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáky ke společnému vytváření pravidel slušného chování a k jejich dodržování

- diskutuje se žáky, vnímá jejich názory a dodává jim sebedůvěru

Žáci

- zapojují se do práce ve skupině
- spoluvytvářejí klidnou atmosféru při práci v týmu
- věcně a slušně diskutují

Kompetence občanské

Učitel

- motivuje žáky k zájmu o kulturu (výstavy, knihovny, společenské akce, divadlo, film)
- učí žáky vnímat informace z veřejných sdělovacích prostředků, utvořit si vlastní názor
- vede žáky k toleranci k jiným kulturám a tradicím
- dává osobní příklad kultivovaného projevu

Žáci

- chrání tradice, kulturní i historické dědictví své vlasti
- zapojují se do kulturního dění
- respektují jiné názory, kultury a tradice

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáky k udržování pořádku a příjemného pracovního prostředí, k dodržování základních hygienických návyků, pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví
- učí žáky využívat poznatky v praxi
- upozorňuje žáky na bezpečné používání internetu

Žáci

- dodržují hygienu práce a pravidla bezpečnosti
- chrání své zdraví, neohrožují zdraví jiných lidí
- používají obezřetně internet
- využívají svých znalostí v praxi

Kompetence digitální

Žáci

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problémů použít.

- Využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- Chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání.

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 1. – 3.

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Žák: ➤ plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	➤ jazyková, sluchová a zraková příprava, analyticko – syntetické cvičení ➤ písmeno malé, velké, psané a tištěné ➤ čtení slabik, slov, vět, souvislého textu. Užívání správného přízvuku a intonace	OSV - osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání	cvičení smyslového vnímání, pozornosti, paměti.
➤ porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	➤ rozlišení věty, slova, slabiky a hlásky. ➤ využívání získaných čtenářských dovedností a návyků při četbě jednoduchých textů	MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	hodnocení reklamy... .
➤ respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	➤ prosba, poděkování, omluva, blahopřání, vzkaz, oznámení ➤ naslouchání	OSV - sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy, kooperace a kompetice VDO – občanská společnost a škola	práce ve skupině, komunitní kruh, zvládání situací, soutěže. řešení konfliktů a problémů.
➤ pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	➤ rozvíjení znělého hlasu, artikulace, plynulé spojování slabik a slova, správná délka hlásek. ➤ přednes básní, dramatizace pohádek		

➤ v mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	➤ dechová cvičení, nácvik přiměřeného tempa řeči, artikulační cvičení	OSV - sociální rozvoj - komunikace	
➤ v běžných situacích volí vhodné verbální i neverbální prostředky	➤ spisovné vyjadřování, zdvořilostní obraty	OSV - sociální rozvoj – kooperace a kompetice	práce ve skupině, komunitní kruh, soutěže
➤ na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	➤ vyprávění pohádek, vypravování podle obrázkové osnovy, vyprávění vlastních zážitků ➤ dodržování správného pořadí vět. Osnova textu. Popis. ➤ tvoření otázek, odpovědí	EGS - Evropa a svět nás zajímá	průřezové téma zařazeno pouze do 3. ročníku. Rodinné zážitky, příběhy, zkušenosti ze světa
➤ zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	➤ cviky na postupné uvolňování ruky, správné sezení, úchop tužky, sklon sešitu, cviky na rozvoj zrakového vnímání		
➤ píše správné tvary písmen a číslic, spojuje písmena i slabiky, vlastní kontrola	➤ psaní jednotlivých prvků písmen a číslic, orientace v liniatuře, dodržování správného pořadí písmen a úplnost slova. ➤ diakritická znaménka. Římské číslice.		
➤ píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	➤ psaní jednoduchých vět, opis, přepis, diktát, převádění textu z podoby mluvené do psané. ➤ vyplňování poštovních formulářů.		
➤ seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	➤ vypravování podle obrázkové osnovy		

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Žák ➤ rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	➤ rozlišování slabik, hlásek, určování počtu slabik. Dělení slov na konci řádku. ➤ výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě. ➤ slabikotvorné r, l. ➤ spodoba znělosti.	EV – základní podmínky života	Jarní skupinový den – mláďata, květiny
➤ porovnává významy slov, vyhledává slova příbuzná	➤ slova protikladná, souznačná, nadřazená, podřazená, souřadná, mnohoznačná. Slova citového zabarvení. ➤ slova příbuzná. ➤ kořen slova, předpona, přípona.		
➤ porovnává a třídí slova podle významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	➤ vlastní jména, jména obecná. ➤ slovní druhy. ➤ pojmenování předmětů a jejich vlastností.		
➤ rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	➤ slovní druhy, třídění slov v jednotném a množném čísle.		
➤ užívá v mluveném projevu správné tvary podstatných a přídavných jmen a sloves	➤ skloňování podstatných jmen, pádové otázky, rod, číslo, pád. ➤ časování sloves – osoba, číslo, čas. ➤ stupňování přídavných jmen.	OSV - komunikace	
➤ spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami	➤ věta jednoduchá, souvětí, základní skladební dvojice ➤ grafická podoba věty a souvětí. ➤ spojky a jejich funkce.	Mezipředmětové vztahy – na základě výběru textu	

<p>➤ rozlišuje v textu druhy vět podle postojů mluvčího.</p>	<p>➤ druhy vět – oznamovací, tázací, přací, rozkazovací. ➤ diakritická znaménka.</p>		
<p>➤ odůvodňuje a píše správně i/y, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě. Velká písmena na začátku na věty a u vlastních jmen.</p>	<p>➤ měkké, tvrdé a obojetné souhlásky. ➤ pamětné zvládnutí vyjmenovaných slov a jejich použití v textu. ➤ Vlastní jména. ➤ výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě. ➤ psaní ú/ů.</p>		

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Žák ➤ čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty	➤ recitace básně, rozpočítávadla, říkadla, přísloví, hádanky. ➤ dramatizace pohádky nebo povídky.		knihovna J. Mahena
➤ vyjadřuje své pocity z přečteného textu	➤ hodnocení vlastností postav, vyjadřování pocitů z četby, atmosféry z příběhu, vyjadřování postojů ke knize.		
➤ rozlišuje prózu a verše, pohádku a vyprávění	➤ poezie- báseň, rytmus, verš, rým. ➤ próza – pověst, povídka, pohádka, vyprávění. ➤ divadlo – dějství, herec, divadelní hra. ➤ autoři písnic pro děti, ilustrátoři.		návštěvy divadelních představení.
➤ pracuje tvořivě s literárním textem	➤ domýšlení příběhů, dramatizace, tvorba rýmů, spojování obsahu textu s ilustrací. ➤ hry se slovy, řešení hádanek. ➤ reprodukce přečteného nebo slyšeného textu.	OSV - morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

OSV – osobnostní a sociální výchova

VDO – výchova demokratického občana

MV – mediální výchova

EV – environmentální výchova

EGS – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 4. - 5.

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Žák ➤ čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas.	➤ uvědomělé a plynulé čtení s porozuměním přiměřeně náročných textů ➤ tiché čtení s porozuměním ➤ rozšiřování slovní zásoby	OSV - osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání	cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
➤ rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	➤ vyhledávání informací a klíčových slov z textu ➤ formální úprava textu		
➤ posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.	➤ pozorné a soustředěné naslouchání ➤ přehledný písemný projev ➤ orientace v textu		
➤ reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	➤ pozorné čtení, znalost orientačních prvků v textu ➤ souvislé vyjadřování	MV - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	různé typy sdělení, identifikace společensky významných hodnot v textu
➤ vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	➤ základní komunikační pravidla dialogu	OSV - sociální rozvoj – komunikace, osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace, morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	specifické komunikační dovednosti – pravidla dialogu – komunikace v různých situacích (pozdrav, výmluva, ...)

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ schopnost vyjadřovat vlastní názor ➤ rozpoznání vhodných a nevhodných vlivů na osobnost člověka 	<p>MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>OSV - morální rozvoj-hodnoty, postoje a praktická etika</p>	<p>rozlišování zábavních prvků od informativních a společensky významných – výběr slov a záběrů</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mimika a gesta jako mimojazykové prostředky řeči ➤ správné dodržování tempa řeči, artikulace a výrazně hlasitého přednesu ➤ zdvořilost při vyjadřování 	<p>OSV – komunikace</p> <p>MV – tvorba mediálního sdělení</p>	<p>řeč těla, řeč zvuků a slov dovednosti verbální i neverbální –výraz řeči, technika řeči</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ využívání průběžné spisovné výslovnosti a pravopisu ➤ hovorová a nespisovná řeč 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ úhledný, čitelný a přehledný písemný projev ➤ formální úprava textu ➤ psaní dopisů – jeho částí ➤ vyplňování tiskopisů ➤ slohové útvary přiměřené věku – vypravování, popis, pozvánka, oznámení a zpráva 	<p>EV - vztah člověka k prostředí</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě, vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sestavování osnovy, tvoření nadpisu a členění textu na odstavce ➤ dodržování následnosti dějových složek 		

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Žák ➤ vyjadřuje své dojmy z četby, zaznamenává je.	➤ poslech literárních textů ➤ zážitkové čtení a naslouchání ➤ vyjádřit své názory a pocity ➤ zaznamenávání zajímavých myšlenek ➤ hodnocení postav literárního díla	MKV - etnický původ EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané	seznamování se zahraniční literaturou, texty a prostředím
➤ volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	➤ reprodukce obsahu textu, rozlišování podstatného od nepodstatného ➤ domýšlení příběhu ➤ vyhledávání informací dramaturgie, vlastní výtvarný doprovod	EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí	využívat poznatků z četby v dalších školních činnostech četba jako zdroj informací o světě i o sobě
➤ rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů.	➤ všímání si rozdílů zpracování textu krásné literatury a literatury uměleckonaučné ➤ využívání školní a místní knihovny pro vlastní četbu ➤ přínos rozhlasových pořadů a televizního vysílání ➤ orientace v nabídce dětské literatury ➤ četba časopisů určených dětem ➤ odlišení vyprávění literárního od faktického	VDO - občanská společnost a škola, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	kulturní život – návštěva divadelních a filmových představení
➤ při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	➤ porozumění literárním pojmům a žánrům (bajka, dramaturgie, próza, poezie, encyklopedie, rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, povídka) při praktické činnosti ➤ spisovatel, básník, kniha, čtenář	OSV - sociální rozvoj – kooperace a kompetence, poznávání lidí	skupinová práce

	➤ divadelní představení, herec, režisér➤ verš, rým, přirovnání, zosobnění		

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Žák ➤ porovnává významy slov, určí slova podobného a stejného významu a slova vícevýznamová	➤ slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma,		práce se slovníkem cizích slov a pravidly českého pravopisu
➤ rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku	➤ stavba slova, poznávání kořenu, rozlišování části předponové a příponové, koncovky	OSV – osobnostní rozvoj -rozvoj schopností poznávání	cvičení pozornosti a soustředění
➤ určuje slovní druhy a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	➤ určování slovních druhů, koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých		
➤ rozlišuje slova spisovná a nespisovná, jejich tvary	➤ slova spisovná a nespisovná, slova citově zabarvená – zdobně, lichotná, hanlivá	Mezipředmětové vztahy – na základě výběru textu	
➤ vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty.	➤ základní skladební dvojice		
➤ odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí.	➤ věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice		
➤ užívá Vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje.	➤ slovní druhy, tvary slov		
➤ píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách.	➤ vyjmenovaná slova a slova příbuzná	OSV – sociální rozvoj, osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace	vůle, organizace vlastního času, plánování učení a studia
➤ zvládá základní příklady syntaktického pravopisu.	➤ shoda přísudku s holým podmětem		

OSV – osobnostní a sociální výchova
 VDO – výchova demokratického občana
 MV – mediální výchova
 EV – environmentální výchova
 EGS – výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
 MKV – multikulturní výchova

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český a jazyk a literatura

Ročník: 6.

Komunikační a slohová výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Úvod k výuce slohu čtení s porozuměním soustředěné naslouchání zásady mluveného projevu		
rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Dopis Oznámení Zpráva Jednoduché komunikační žánry – vzkaz, inzerát, objednávka, oznámení, SMS		
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Dopis	Lv – korespondence slavných osobností D – z historie psaní dopisů, pečeť ICT – elektronická forma dopisu (email)	

využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Výtah Výpisky	D, F, PŘ, Z – texty z učebnic	
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Vyplňování jednoduchých tiskopisů Popis	Mezipředmětové vztahy – podle výběru textu	
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Dopis Popis Vypravování Jazykové prostředky		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český a jazyk a literatura

Ročník: 6.

Jazyková výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Zvuková stránka jazyka	Lv – recitace básně, četba prozaické ukázky	
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Pravopis		
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Tvarosloví Slovní druhy (podstatná jména přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa)	Mezipředmětové vztahy – na základě výběru textu Práce s Pravidly českého pravopisu	

		Práce se Slovníkem spisovné češtiny pro školu a veřejnost	
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Pravopis		
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Skladba Větné členy Věta jednoduchá Souvětí	Mezipředmětové vztahy – na základě výběru textu	
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	pravopis i/y psaní velkých písmen Věta jednoduchá, souvětí	Mezipředmětové vztahy – na základě výběru textu	
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Rozvrstvení národního jazyka	Z – mapa Evropy, ČR	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český a jazyk a literatura

Ročník: 6.

Literární výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu	Mezipředmětové vztahy – podle výběru textů, hlavně D, Vv, PŘ, Z	Besedy o četbě žáků
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Práce s ukázkami literárních děl Ukázky filmové tvorby podle literární předlohy	Mezipředmětové vztahy – podle výběru textů, hlavně D, Vv, Z	Společná návštěva divadelního představení dle aktuální nabídky Besedy o četbě žáků
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Literární druhy a žánry, jejich znaky a významní představitelé	Mezipředmětové vztahy – podle výběru textů, hlavně D, Vv, Hv Knihovna Jiřího Mahena (pobočka Líšeň)	
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	porovná zpracování díla v různém provedení (film, divadelní představení, komiksové přepracování knihy...)		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 7.

Komunikační a slohová výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Čtení s porozuměním Soustředěné naslouchání Zásady mluveného projevu	Vv – popis obrazu D – historické slohy	
rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Žádost Životopis, strukturovaný životopis	IKT	
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Soustředěné naslouchání Zásady mluveného projevu		
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Čtení žákovských prací Reprodukce přečteného textu Líčení (subjektivně zabarvený popis)	Z – chráněné krajinné oblasti Př – ochrana přírody -	
využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Výtah Popis (výrobku, uměleckého díla, pracovního postupu)	MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Vypravování Charakteristika (přímá, nepřímá) Popis	Lv – ukázky z beletrie	
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Práce s texty Slohová cvičení a práce		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 7.

Jazyková výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	Nauka o tvoření slov	Cizí jazyky – významy slov, gramatika	Procvičování pravopisu průběžně Práce se slovníky
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Pravopis Pravopis velkých písmen Význam slov		
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Tvarosloví Slovní druhy	Dle výběru textu	Práce s pravidly a příručkami
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Skladba Druhy vět Stavba věty jednoduché Větné členy		
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovo tvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Pravopis Nauka o významu slov Význam slova - slova jednoznačná, mnohoznačná, sousloví, synonyma, antonyma, homonyma, odborné názvy	Dle výběru textu	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 7.

Literární výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu	D – báje a pověsti	základy literární teorie, literárně-výchovné aktivity (návštěvy knihovny, divadla)
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Práce s ukázkami literárních děl Ukázky filmové tvorby podle literární předlohy	Mezipředmětové vztahy dle výběru ukázky	
tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Tvorba veršů, rým, poezie Přednes básně		
Rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Literární druhy a žánry, jejich znaky a významní představitelé	Mezipředmětové vztahy dle výběru ukázky	V průběhu roku: besedy o četbě

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 8.

Komunikační a slohová výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Čtení s porozuměním Soustředěné naslouchání Zásady mluveného projevu		
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Charakteristika literární postavy Subjektivně zabarvený popis Úvaha Hodnocení slohových cvičení	OSV- rozvíjení kreativity, empatie, komunikace, cvičení pozorování	
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Zásady mluveného projevu	D,VO,P dle tématu	
využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Výtah Výklad	Dle výběru textu P,D,VO dle výběru textu MV – stavba mediálních sdělení a vnímání autora mediálních sdělení	
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Výtah Výklad		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 8.

Jazyková výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Slova přejatá, pravopis a výslovnost		
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	Obohacování slovní zásoby Skloňování jmen přejatých a cizích vlastních jmen	Cizí jazyk- významy slov	
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Tvarosloví Vidové dvojice		
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Věta jednoduchá a souvětí Druhy vedlejších vět Významové poměry mezi větnými členy a souřadně spojenými větami Souvětí souřadné a podřadné Interpunkce Grafy souvětí	Dle výběru textu	
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Pravopis i/y v koncovkách Předpony s, z, vz Předložky s, z, se, ze Skupiny bje/bě, vě/vje, mě/mně Pravopis slov přejatých Interpunkce		

rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	obecné výklady o českém jazyce		
--	--------------------------------	--	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 8.

Literární výchova

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu		
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	práce s literárními texty	VDO - soužití s minoritami, lidská práva, utváření hodnotových postojů, MKV - identita, diskriminace, rasismus D- druhá svět. válka VO- občanská společnost	
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Práce s ukázkami literárních děl Ukázky filmové tvorby podle literární předlohy	HV-skladatelé, D – 18., 19. stol Z- Afrika	
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Literární druhy a žánry, jejich znaky a významní představitelé		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 9.

Komunikační a slohová výchova

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Čtení s porozuměním Soustředěné naslouchání Zásady mluveného projevu	MV-Fungování a vliv médií ve společnosti	Mluvní cvičení
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Funkční styly		
dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Jazyková kultura Proslov Diskuse Výklad		
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Jazyková kultura Diskuse		
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Zásady mluveného projevu Proslov	HV – Hlasová hygiena	Mluvní cvičení

zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Proslov Diskuse	MV – práce v realizačním týmu	
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Fejeton Úvaha Popis Charakteristika Vypravování	MV-tvorba mediálního sdělení	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 9.

Jazyková výchova

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Zvuková stránka jazyka		
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	Tvoření slov Slovní zásoba a význam slova	Na základě výběru textu k rozboru	Pravopis a celkové jazykové rozbory v průběhu celého roku
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Odborné názvy Stavba slova		

správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Tvarosloví Slovní druhy Přechodníky		
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Stavba věty a souvětí Zásady českého slovosledu		
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Samostatný větný člen, vsuvka, elipsa, oslovení Složitá souvětí		
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Pravopis - lexikální, tvaroslovný a skladební Pravopis velkých písmen		
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Slovanské jazyky Útvary českého jazyka Jazykovědné disciplíny		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Ročník: 9.

Literární výchova

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu	Mezipředmětové vztahy dle výběru ukázek HV	
rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	Práce s texty Prezentace vlastní četby		
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Literární druhy a žánry, jejich znaky a významní představitelé	D	
uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	Renesance Baroko Klasicismus Realismus Moderna Avantgarda Významní představitelé literatury 20. století	D HV – umělecké světové směry D,Vv	
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	porovná zpracování díla v různém provedení (film, divadelní představení, komiksové přepracování knihy...)		

vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Referáty o knihách nebo významných představitelích Návštěva knihovny		
---	---	--	--